

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

11. SINIF FELSEFE

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığı'na aittir.
Bu öğretim materyalinin metni, soruları ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alınıp yayımlanamaz.

FELSEFE

15. YÜZYIL-17. YÜZYIL FELSEFESİ

Etkinlik adı	BİR BULMACAM VAR!	 40 dk.
Ders	Felsefe	
Sınıf	11	
Ünite	15. Yüzyıl-17. Yüzyıl Felsefesi	
Kazanımlar	11.3.2. 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar. a) Skolastik düşünce ile modern düşüncenin temel farkları üzerinde durulur. b) Hümanizm, bilimsel yöntem, kartezyen felsefe ve hukuk felsefesi üzerinde durulur. c) N. Kopernik, G. Galileo, F. Bacon ve I. Newton'un bilimsel çalışmalarının 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesi üzerindeki etkilerine değinilir.	
Yöntem	Bulmaca	
Materyaller	Ders Kitabı	

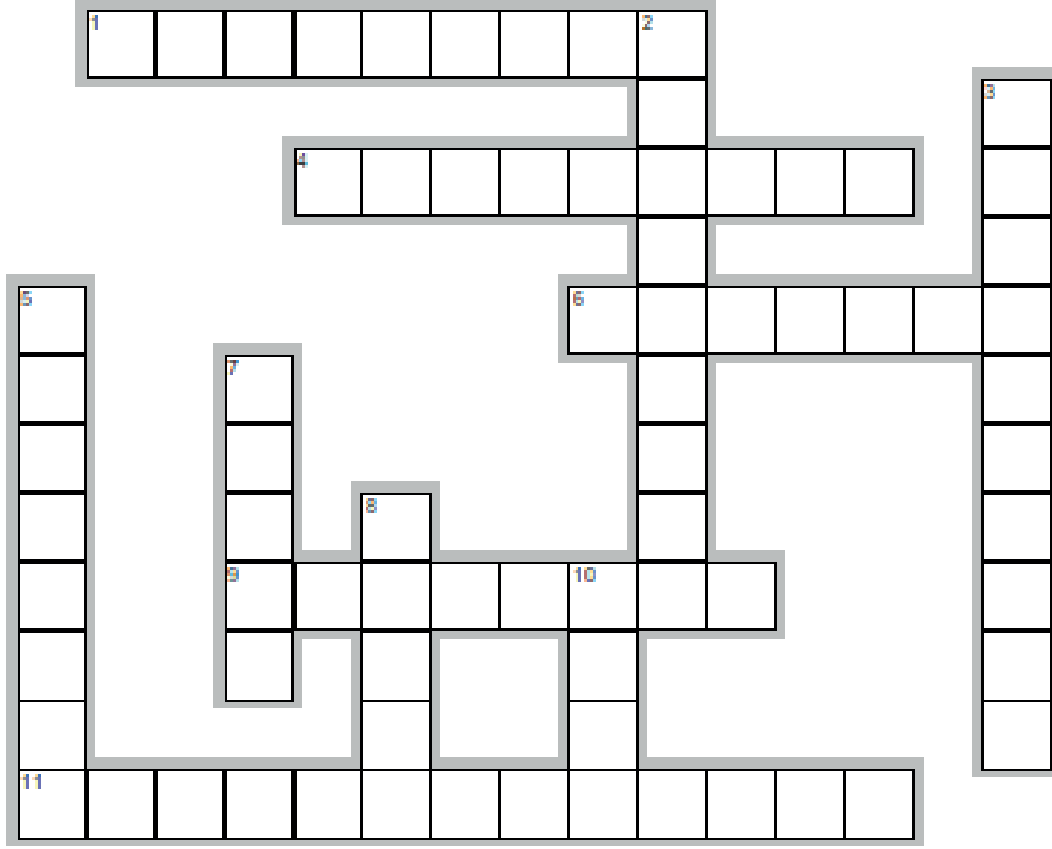
YÖNERGE

A. Giriş Bölümü

- Dikkat Çekme:** 'Arkadaşlar bulmaca çözmeyi sever misiniz? Ne tür bulmacalardan hoşlanırsınız?' soruları ile derse giriş yapılır.
- Güdüleme:** Bu derste 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesinin karakteristik özellikleri, skolastik düşünce ile modern düşünce farkları, Hümanizm, bilimsel yöntem, kartezyen felsefe ve hukuk felsefesi kavram ve görüşlerin öğrenileceği ifade edilir.
- Derse Geçiş:** 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesinin karakteristik özellikleri üzerinde kısaca durulur. Sınıfta gruplar oluşturulur ve bulmaca etkinliği başlatılır.

B. Geliştirme Bölümü

Öğretmen konu ile ilgili bir bulmaca çözüleceğini ifade eder ve sınıfta A, B, C... grupları oluşturur (Öğrenci sayısına göre daha fazla grup oluşturulabilir.) En çok doğru yanıtı veren grubun kazanacağı ifade edilir. Bulmaca öğrencilere etkileşimli tahtada gösterilerek bulmacadaki sorular tek tek öğretmen tarafından okunur. Her grup bir sözcü seçerek cevabı yazılı olarak belirlenen süre sonunda açıklar.

BULMACA:**SORULAR:**

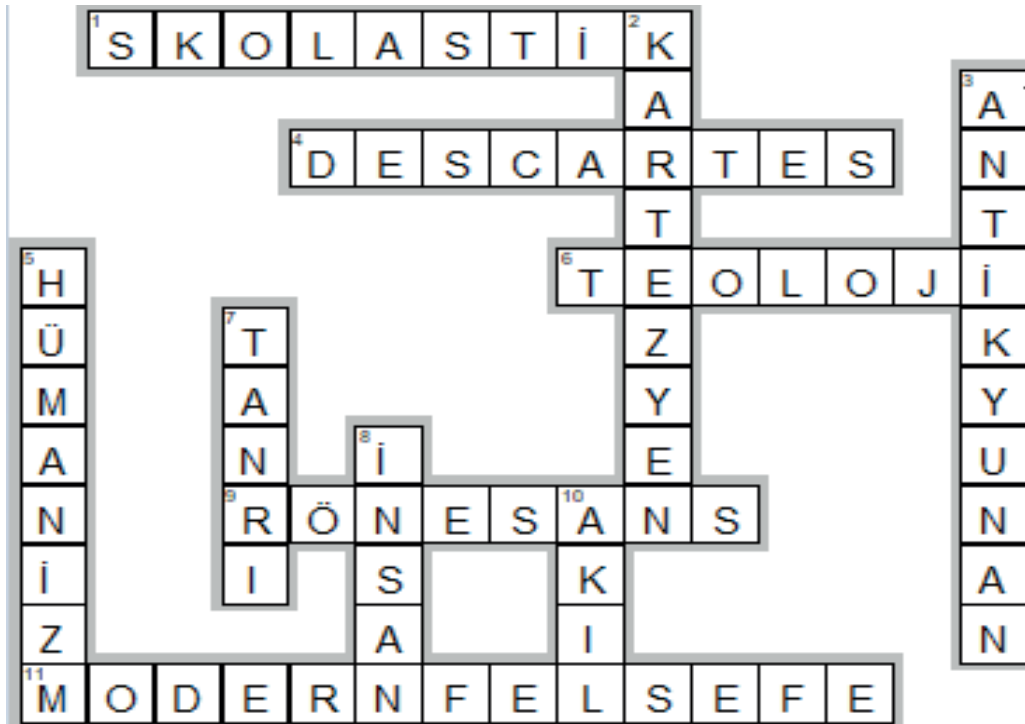
1. Hıristiyan felsefesinde 8-15. yüzyıllar arasındaki döneme verilen ad
2. Descartes'in felsefesiyle O'nun izinden gidenlerin felsefi tavrı için kullanılan terim
3. 15-17. yüzyıl felsefesi ile canlandırılmak istenilen, rasyonel düşünmenin hâkim olduğu dönem felsefesi
4. Modern felsefenin öncüsü kabul edilen 15-17. yüzyıl felsefesinin önemli isimlerinden biri olan Fransız filozofu
5. 15-17. yüzyıl felsefesinin önemli akımlarından olan, skolastik felsefenin aksine insanı temel alan düşünce akımı
6. Herhangi bir dinin esaslarını akıl yoluyla temellendirerek savunan düşünce etkinliği
7. Skolastik dönemde felsefenin ve tüm düşünsel etkinliğin temelinde yer alan varlık
8. 15-17. yüzyıl felsefesinde yeniden yorumlanarak dönem felsefesinin merkezine alınan varlık
9. 15. yüzyıldan başlayarak İtalya'da ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde hümanizmin etkisiyle ortaya çıkan, klasik İlk Çağ kültür ve sanatına dayanarak gelişen bilim ve sanat akımı
10. Modern felsefede ön plana çıkan insani yeti
11. Özne ve nesne ayrımının, öznenin nesnenin doğru bilgisine ulaşabilme yeterliliğinin kabul edilmesiyle başlayan, dine dayalı Ortaçağ felsefesinin tersine dinden ve otoriteden bağımsız yeni felsefi dönem.

C. Sonuç Bölümü

- 1. Özet:** 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesinin karakteristik özellikleri belirtilerek, skolastik düşünce, modern düşünce, Hümanizm, bilimsel yöntem, kartezyen felsefe ve hukuk felsefesi hakkındaki bilgiler kısaca özetlenir.
- 2. Değerlendirme:** Dereceli puanlama anahtarı kullanılarak süreç değerlendirilir. Değerlendirme puanları şöyledir: **4:** Oldukça yeterli, **3:** Yeterli, **2:** Kısmen yeterli, **1:** Yeterli değil.

Ölçütler	4	3	2	1
1.Soruları dikkatlice dinleme				
2.Fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde ifade etme				
3.Diğer öğrencilerin fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde dinleme				
4.Eleştirel düşünme becerisini gösterme				
5.Durum ve görüşlerle ilgili akıl yürütebilme				
6.Edinilen bilgilerden çıkarım yapabilme				
7. 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklama				

Bulmacanın cevapları

FELSEFE

18. YÜZYIL-19. YÜZYIL FELSEFESİ

Etkinlik adı	ŞİMDİ AKIL ÇAĞI, AYDINLANMA ZAMANI...	 40 dk.
Ders	Felsefe	
Sınıf	11	
Ünite	18.Yüzyıl-19.Yüzyıl Felsefesi	
Kazanımlar	11.4.2. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar. a) 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri ve problemleri üzerinde durulur. b) 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin, dönemin dil ve edebiyatla ilişkisine değinilir.	
Yöntem	Metin Analizi, Büyük Grup Tartışması	
Materyaller	Ders Kitabı, Suç ve Ceza (F.Dostoyevski)	

YÖNERGE

A. Giriş Bölümü

- Dikkat Çekme:** “ Suç ve Ceza kimin eseridir? ‘Suç ve Ceza’ romanını okudunuz mu?, Bu romanın 18-19. yüzyıl felsefesi ile ilişkisi var mıdır?” soruları ile öğrencilerde merak uyandırarak tartışma ortamı sağlanır.
- Güdüleme:** 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin temel özelliklerini, problemlerini öğrenerek, dönemin dil ve edebiyatla ilişkisini ve günümüze yansımalarını değerlendirebilecekleri ifade edilir.
- Derse Geçiş:** 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri ve problemleri üzerinde kısaca durulur. Aşağıda verilen metin öğrencilere dağıtılır. Bu metnin okunması ve altındaki soruların düşünülüp tartışılması sağlanır.

B. Geliştirme Bölümü

(...) Raskolnikov epey zamandan beri hasta idi. Ama ne hapisane hayatının korkunçluğu, ne zorlu işler, ne kötü yemekler, ne başının ustura ile kazınması, ne de sırtındaki çullar onu yere vurmıştı. Oh! Çektiği bütün bu ıstırap ve sefaletler onun umurunda bile değildi. Tam tersine, zorlu işler onun hoşuna bile gidiyordu: Çalışmanın verdiği vücut yorgunluğu sayesinde, hiç olmazsa bir kaç saat rahat bir uykuya kavuşuyordu. Hem yemeğin, şu üstünde karafatmalar yüzen sade suya lahana çorbasının onun için ne önemi olabilirdi? Eski talebelik hayatında, sık sık, bunu bile bulamadığı günler olmuştu. Giydiği elbiseler onu sıcak tutuyor ve içinde bulunduğu yaşayış şartlarına pek uygun düşüyordu. Taşdığı prangalara gelince, onların varlığını bile duymuyordu. Ustura ile kazınmış başından mı, sırtındaki, önu boydan boya ilikli iki renkli ceketinden mi utanacaktı? Hem kimden utanacaktı? Sonya’dan mı? Sonya ondan korkuyordu, kalkıp ondan mı utanacaktı? Ama işte ne denir?.. O, Sonya’dan bile utanıyor, bunun için de, hor ve kaba davranışlarıyla ona ıstırap veriyordu. Ama Raskolnikov’un bu utancı, ne ustura ile tıraş edilmiş kafasından, ne de taşdığı prangalardan geliyordu. Gururu derin bir yara almıştı. Onu hasta eden de bu

yaralı gururu idi. Ah, kendi kendisini suçlandırabilseydi ne kadar mesut olacaktı! O vakit her şeye, utanç ve yüz karasına bile katlanacaktı. Ama o kendisini merhametsizce muhakeme etti. Sert vicdanı, geçmişinde, herkesin başına gelebilen basit bir başarısızlıktan başka, korkunç bir suç bulamadı. Onu bilhassa küçülten şey, Raskolnikov çapında bir adamın, kör talihin rastgele bir kararı ile böyle budalaca, böyle ümitsizce, böyle körü körüne ve silik bir şekilde mahvolması ve biraz olsun huzura kavuşmak istiyorsa, böyle (saçma) bir karara boyun eğmesi, ona kendini teslim etmesi idi.

(...) Sekiz yıl sonra ancak otuz iki yaşında olacağını ve yeniden yaşamaya başlayabileceğini düşünmekle nasıl avunabilirdi? Hem ne diye yaşayacaktı?.. Gözlerini hangi hedefe dikecekti? Niçin didinecekti? Var olmak için mi yaşayacaktı? Ama o, eskiden de, bir fikir, bir ümit, hatta bir hayal uğruna varlığını bin defa feda hazır değil mi idi? Sadece var olmak ona her zaman az görünmüş, o daima bundan fazlasını istemişti...

Suç ve Ceza, F. Dostoyevski, çev: Hasan Ali EDİZ, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1964.

Sorular:

1. Metin hangi felsefe disiplinine ya da disiplinlerine ilişkin problemleri içermektedir?
2. Romanın kahramanının kendini acımasızca eleştirmesinin nedeni nedir? Varoluşçuluk açısından değerlendiriniz.
3. Metinden yola çıkarak "Ahlaksal özgürlüğü rahat bir yaşama değişmemelidir." düşüncesini değerlendiriniz.

C. Sonuç Bölümü

- 1. Özet:** Dönem filozoflarının görüşlerinden örnekler verilerek 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri, problemleri ve dil edebiyat ilişkisi kısaca özetlenir.
- 2. Değerlendirme:** Dereceli puanlama anahtarı kullanılarak süreç değerlendirilir. Değerlendirme puanları şöyledir: **4:** Oldukça yeterli, **3:** Yeterli, **2:** Kısmen yeterli, **1:** Yeterli değil.

Ölçütler	4	3	2	1
1. Metni dikkatlice dinleme				
2. Fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde ifade etme				
3. Diğer öğrencilerin fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde dinleme				
4. Eleştirel düşünme becerisini gösterme				
5. Durum ve görüşlerle ilgili akıl yürütebilme				
6. Edinilen bilgilerden çıkarım yapabilme				
7. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklama				

FELSEFE

20. YÜZYIL FELSEFESİ

Etkinlik adı	ÖZLÜ SÖZLER FELSEFİ DÜŞÜNCELER	 40 dk.
Ders	Felsefe	
Sınıf	11	
Ünite	20.Yüzyıl Felsefesi	
Kazanımlar	11.5.2. 20. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar. a) 20. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri, problemleri ve bazı ana akımları (fenomenoloji, hermeneutik, varoluşçuluk, diyalektik materyalizm, mantıksal pozitivizm, yeni ontoloji) üzerinde durulur. b) Türkiye’de felsefi düşünceye katkıda bulunan felsefeciler üzerinde durulur.	
Yöntem	Büyük Grup Tartışması	
Materyaller	Ders Kitabı	

YÖNERGE

A. Giriş Bölümü

- 1. Dikkat Çekme:** Öğretmen ‘Türkiye’de felfesi düşünceye katkıda bulunan felsefecilerden bildiğiniz var mı?’ sorusu ile derse giriş yapar.
- 2. Güdüleme:** Bu derste 20.yüzyıl felsefesinin temel özellikleri, problemleri ve Türkiye’deki felsefeciler hakkında bilgi sahibi olacaklarını ve böylece geçen yüzyılı iyi anlayıp bu yüzyılı daha iyi değerlendirebilecekleri ifade edilir.
- 3. Derse Geçiş:** 20. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri, problemleri ve bazı ana akımlar (fenomenoloji, hermeneutik, varoluşçuluk, diyalektik materyalizm, mantıksal pozitivizm, yeni ontoloji) hakkında kısaca bilgi verilir.

B. Geliştirme Bölümü

Fenomenoloji, Hermeneutik, Varoluşçuluk, Diyalektik Materyalizm, Mantıksal Pozitivizm, Yeni Ontoloji kavramları tahtaya yazılır. Aşağıda verilen filozofların sözleri sırayla okunarak, filozofun sözüyle/sözleriyle tahtaya yazılan akımlardan hangisini temsil ettiklerinin söylenmesi istenir.

E. Husserl(1859-1938) “ Deneyim tek başına bilim değildir.”

“ Ben varım ve ben-olmayan her şey salt görüngüdür ve görüngüsel ilişkiler için çözümler .”

J. P. Sartre (1905-1980) “İnsan ilk önce var olur, ortaya çıkar, sahnede görünür ve ancak ondan sonra kendisini tanımlar.”

“İnsanların ne olduklarıyla değil, ne olabilecekleriyle ilgilenirim.”

A. Camus (1913-1960) “Yaşam anlamı olmasaydı çok daha iyi yaşanırdı.”

H. Gadamer (1900-2002) “Tarih bize ait değildir, biz ona aitiz.”

“Deneyim yaşamın tümü içinde kendisi olduğundan yaşamın tümü de onun içindedir.”

L. Wittgenstein (1889-1951) “Dilimin sınırları dünyanın sınırlarıdır.”

K. Popper (1902-1994) “ Bilimsel bir ifade gerçekliğe ilişkin olarak konuştuğu derecede yanlışlanabilir olmalıdır.” “Her problemin çözümü çözülmemiş yeni problemler doğurur.”

F. Nietzsche (1844-1900)“İnsan aşılması gereken bir varlıktır.”

K. Marx (1818-1883) “Şimdiye kadarki tüm toplumların tarihi sınıf mücadelesinin tarihidir.”

J. Derrida(1930-2004) “ Metnin dışında hiçbir şey yoktur.”

S. Kierkegaard (1813- 1855) “Endişe, özgürlüğün verdiği baş dönmesidir.”

N. Hartmann (1882-1950) “Anlam kendi başına var olan bir şey değildir. Anlamın varlık tarzı; onun ‘insan için’ olmasıdır. Dünyada insansız anlam yoktur.”

J. Ortega Y Gasset (1883-1955)“Ben kendim ve koşullarımdan ibaretim.”

Türkiye’deki felsefecilerin sözleri verilerek tanıtılır:

İoanna KUÇURADİ, “İnsanın değerleri amaçlarına uygun şekilde insan etkinlikleridir. Kişilerce bu şekilde gerçekleştirilen insanın etkinlikleri, bize insanın bazı olanaklarının bilgisini sağlar. Bu olanakların bilgisi de bize insanın değerinin bilgisini sağlar.”

Hilmi Ziya ÜLKEN, “Allah sonsuz imkânlar sahasıdır. İçkin varlığın ve dünyanın kendine yetmez oluşu onun aşkın varlıkla, Allah’la kuşatılmasını zaruri kılar. Mutlak varlık bilinmez, anlaşılmaz, inanılır.”

Takiyettin MENGÜŞOĞLU, “İnanma fenomeni de, insan hayatının öbür fenomenleri gibi, temelini insanın varlık yapısında bulur.”

Nermi UYGUR, “İnsan nerede kendisine bir soru sorarsa, hele bu soruyu belli bir biçimde salt kendisi için dile getirirse orada artık (günlük konuşmalar da dahil) günlük yaşamların dokusu yırtılmıştır.”

Nurettin TOPÇU, “Âlem, üç şeyin mecmuundan ibârettir: Varlık, düşünce ve hareket. Bunların hepsini kendinde toplayan insan, üç şeyin peşinde olmak için yaratılmıştır: Hakîkatin, hayrın, güzelliğin. İnsan ruhunda bu üç şeye götüren üç yeti vardır: Zekâ, duygu, irâde...”

C. Sonuç Bölümü

- 1. Özet:** 20. yüzyıl felsefesinin temel özellikleri, problemleri ve bazı ana akımları (fenomenoloji, hermeneutik, varoluşçuluk, diyalektik materyalizm, mantıksal pozitivizm, yeni ontoloji) kısaca özetlenir.
- 2. Değerlendirme:** Dereceli puanlama anahtarı kullanılarak süreç değerlendirilir. Değerlendirme puanları şöyledir: **4:** Oldukça yeterli, **3:** Yeterli, **2:** Kısmen yeterli, **1:** Yeterli değil.

Ölçütler	4	3	2	1
1.Açıklamaları dikkatlice dinleme				
2.Fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde ifade etme				
3.Diğer öğrencilerin fikirlerini ve görüşlerini etkili bir şekilde dinleme				
4.Eleştirel düşünme becerisini gösterme				
5.Durum ve görüşlerle ilgili akıl yürütebilme				
6.Edinilen bilgilerden çıkarım yapabilme				
7. 20. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklama				